

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

L' escut de la República Argentina.

Adolfo S. Bullrich,
ARCALDE DE BUENOS AIRES

L' abrás de Catalunya á la República Argentina.

QUAN las Corts están tancadas, es quan els homes polítics de la restauració se dedicen á fer declaracions. En aquest punt deixan molt endarrerir a los caloyos que á la Plassa Real s' entreguen á la conquista de didas, minyonas y criadas. Las declaracions de aquells grans fulanos van dirigidas al país; pero, afortunadament, aquest ni menos se 'ls escucha.

En los set días que acaban de transcorrer han declarat en Sagasta, l' Ugarte, l' Azcárara, en Moret, en Gamazo, l' duch de Tetuán, en Silvela y no sé si algú més. Y tot per dir quatre tonterias que no conduheixen á res. Els periódics rotatius s' aprofita de aqueixas declaracions á l' idea de donar alguna amenitat á las seves columnas; pero no ho conseguixen. ¿A qui pot interessar lo que cantan aquests aixis, si lo que diuhen es tal vegada lo que teneu més lluny del pensament?

Aixís, per exemple, el Duch de Tetuán y l' mateix Silvela han tret á colació la idea de millorar las costums electorals, sentant qu' es una necessitat imprescindible que las Corts sigan la genuina repre-

sentació del país. Figúrinse si 'ls homes que tot lo son ho deuen á haver donat tortura als procediments electorals, poden may estar eridats á purificars.

Hi ha tacas que no se 'n van per més que vulgan retartarse, y mans porcas son las que tenen aqueixas tacas qu' embrutan tot lo que tocan.

Tota reforma electoral qu' els emprenguin podrà reduhirse á un simple canvi en els jochs de la presididitació. Els cubilets que emplean avuy han acabat per gastarse y fan fàstich á tothom, fins als mateixos presididitadors que 'ls emplean, y si s' han proposat canviarlos es senzillament per veure si despertan algún interés entre la concurrencia; pero tampoc ho conseguirán, porque tothom coneix de sobre las malas arts que posan en joch en las seves artimanyas.

**

Ab motiu de una festa donada á palacio, se consideran desairats els fusionistas per no haverlos invitats á ballar á determinades persones de la família real. ¡Y cosa extranya la que resulta de aquest desaire! Precisament quan no 'ls invitan á ferho es quan els fan ballar.

Aixó de donar importància política á una qüestió de ballaruga 'ns tréu uns cinquanta anys de sobre, puig sembla que torném als temps aquells, en que una preferició de aquesta naturalesa feya caure un ministeri. Ab això calculin si aném endavant, en el camí de la regeneració de las costums políticas.

Pero 'ls polítics de la restauració son aixis: al punt á que han arribat las coses, tot ho esperan de palacio. De que 'l país tinga idees, aspiracions, ne-

cessimats, ni se 'n recordan. Afanyosos de ballar ab la més maca per lo qu' esperan alcansar de aqueixa preferència, deixan que 'l país vagi ballant ab la més lletja.

**

La mort de la reyna Victoria podrà portar un canvi radical en la política exterior de la Gran Bretanya. Si 'ls inglesos no s' aprofitan de aquesta ocasió pera resoldre la sangrenta qüestió qu' estan sostenint en el Sud d' África de una manera definitiva y inspirantse en els sentiments humanitaris y ab els dictats de la justicia, més tard tal vegada no hi serán á temps.

La guerra ha canbiat completament d' aspecte. Els comandos boers han invadit las colonias inglesas del Cap, trobant per tot arreu simpatias y auxiliars, y ocasionant á las forças britàniques continuos descalabros.

En Kitchener demana més gent; pero 'l número dels aficionats á anar á veure las caras dels valents boers, va disminuir de dia en dia, y com á Inglaterra 'ls soldats se reclutan com á voluntaris, se preveu ja 'l cas de que la mina de sanch quedí completamente estroncada.

Y la mateixa sort sufrirà més ó menos tart la mina de diners qu' encare raja, pero sense fruyt.

Ni l' or, ni 'l poder del gran imperi britànic lo grajan domenyar may la decisió de un poble resolt á morir, avants que ser esclau, y que compleix fidelment el lema del venerable Krüger, quan va dir ab admirable serenitat: —Tots y tot!

PEP BULLANGA

ESPOLSADA

As Càmaras franceses traballan ab gran activitat per extirpar la pugó clerical que havia anat invadint l' arbre de la República.

Es ja una maniobra molt antigua y conseguda la qu' emplean els reaccionaris, invocant la llibertat ab l' idea preconcebuda de descalabros contra la mateixa llibertat que invocan.

—Te reconeixé—li diuhen á la llibertat—deixa'ns viure donchs á la téva sombra; deixa'ns fortaleixer baix el téu amparo.

Y pel seu interior acaben el concepte, dihen:—Que quan serém forts t' ofegarem.

Molt avants de que aquest cas puga arribar, la República francesa pren las degudas precaucions, y fa molt bé, perque la primera obligació tant dels homes com de las colectivitats y 'ls organismes es provevir á la seva defensa.

L' element clerical havia pres feya temps una gran

preponderancia en aquella nació lliure, perturbant en més de una ocasió la tranquila y progressiva marxa de la República. Que ho diga sino l' agitació tremenda que va promoure ab motiu de la qüestió Dreyfus, encenent odys y rancunias improprias dels nostres temps. Que ho diga sino l'estat de conspiració perenne en contra de las institucions republicanas.

Creixfan, com bolets, en temps de humitat, las corporacions religiosas, ávidas de riquesas y d'exercir el monopoli de l' ensenyansa. Després de una investigació escrupulosa practicada últimament s' ha vingut a posar en clar que les Congregacions francesas no autorisades pel Concordat y que per subsistir s' amparavan en el dret comú, havían arribat a reunir una massa de bens immobles per valor de *mil cent milions de franchs*, la major part d' ells posats en nom de terceras persones. Calculis, ab aquest dato, si serán aprofitadas las formiguetas místicas que al vestir l' habit fan vot solemne de pobresa!

Y com es molt cert que qui té diners, té influència, porque com diuen en aquella terra «*l'argent fait tout*», no son per enumerades las intrigas que's practican en contra de las institucions republicanas. Desde l' Vaticà s' movien tots els fils de la trama. Donchs bé: la República ho ha vist, ha agafat las sisoras y s' disposa a tallarlos sense contemplacions.

* * *

A tal propòsit respon la nova *Lley de associacions* sotmesa a la deliberació de les Càmaras.

En ella se fa la distinció deguda entre les Associacions propiament ditas y las Corporacions religiosas. Y aquesta distinció es molt clara y está molt lògicamente fundada.

May las Corporacions religiosas poden ser equiparades ab las Associacions, desde l' moment que les Associacions son autònomas y tenen existencia pròpia, mentres que las Corporacions religiosas son parts integrants de una institució infinitat més vasta: l' Iglesia catòlica. Així les ordres de Dominics, de Caputxins, de Jesuïtas, etc., etc., no forman pas agrupacions separades, ab las quals s' hi puga tractar apart: son, pel contrari, regiments de un gran exèrcit que milita a les ordres supremas del Papa. Y l' Iglesia no pot avuy reivindicar la llibertat d'accio de una associació ordinaria, desde l' moment qu' es una institució oficial, lligada ab l' Estat, per medi del Concordat, per determinades estipulacions. Des de el moment que la Iglesia oficial té la seva part en el pressupost, a canvi de determinates serveys, no s' pot consentir que un nou ram de l' Iglesia, traballi subrepticiament y ab independència completa del Estat francès, pero posantse, com la mateixa Iglesia oficial, a les ordres del Papa.

Per altra part ¿qu' es una associació? Un grup de homes lliures que posan la seva voluntat y una part dels seus interessos en comú, a la consecució de un determinat objecte. ¿Y pot haverhi reunio de voluntats en una corporació religiosa? Impossible. Condició precisa de tot membre de una congregació religiosa, es l' abdicació completa de la voluntat. En elles ningú pot voler res: tothom ha de obeir. L' acort de tots els congregants seria impostor per canviar les lleys de l' ordre, anteriors y superiors a cada hú d' ells y à tots plegats. Tots han fet abdicació del seu voler en una voluntat superior que 'ls dirigeix. No son homes lliures sino esclaus voluntaris de una voluntat y de una regla.

Lo mateix per lo que toca als béns que constitueixen el patrimoni de la Congregació. En sa major part no han aportat aquests béns els religiosos, ni cap religiós posseeix d' ells la més mínima parcel·la. Son de la colectivitat y l' que surti de un convent no se'n emporta un cèntim de la fortuna de l' ordre. En tota associació la propietat se compon de les propietats individuals fundadas pels associats, de una manera indivisa. En las Congregacions sols l' ordre es propietaria; cap dels congregants té res.

En una paraula, las Associacions responden plenament a les necessitats de la vida moderna de tendencias progressives; las Congregacions, fillas de las necessitats de altres sigles y basadas en una especie de servitud mística, no tenen avuy rahó de ser. Son un anacronisme y està vist que son ademés un gran perill.

* *

Bó es que prenguem bona nota de tots aquests arguments, que no tenen volta de full, pel dia, més o menys próxim, en qu' Espanya, cada dia més ofegada per la creixent invasió monacal, se veja en la necessitat de imitar l' exemple salvador, que li està donant avuy la República francesa.

La nova lley de associacions, combatuda pels elements reaccionaris y per certas escoles doctrinaries que blassonant de liberals admeten fins la llibertat de la conspiració permanent contra la llibertat ma-

teixa, no hi ha dupte que serà aprobada, ab lo qual la República francesa farà una gran neteja.

Lo més trist per nosaltres, de moment, serà que tota la pols, tota la porqueria vindrà a caure sobre la casa del vehí. Y la casa vehina de Fransa es la decadent Espanya. Preparem-nos a rebre les llapades negras que van a ser d' allí expulsades.

Pero qui sab si l' gran cúmul de brutícia 'ns imposarà ab major urgència que may la necessitat de manejar l' escombra.

P. K.

LS catòlichs inglesos han vist ab disgust la pujada al trono del fill de la reyna Victoria, que fins ara havia desempenyat un dels càrrecs mes importants dintre de la masoneria britànica.

Creuhen, ab tal motiu, que no farà com la seva mare, la qual va sostener sempre les relacions mes cordials ab Roma.

No obstant, si l' nou rey de Inglaterra es consequent amb les idees humanitaries que la masoneria representa, procurarà posar fi a la política de pirateria dels seus governants, evitant les escenes de matança y destrucció que tenen lloc en les Repúblicas sud-africanas.

Els catòlichs podrán estar disgustats ab ell; pero la conciencia humana l' aplaudirà.

Ey... sempre que ho fassa, lo qual es bastant difícil... perquè la corona real y 'l mandat masònic son dos prendas que regularment no casan.

Llegeixo:

«En sos últims moments l' anciana reyna Victoria estava obsesionada pel recor de son nétil el príncep Cristián, mort recentment al Afrika del Sud.»

¡Paciencia, senyora!—podian haverli dit avants de empredre l' últim viatge.—Moltas mares hi ha a Inglaterra y moltas mes encare al Transvaal, que per culpa de la capacitat dels vostres governants, se troben en el mateix cas!

Comparació:

El Banc de França te escampats bitllets per valor de 4,462 milions de franchs; pero conta ab una reserva en metàllich de 3,430 milions, la major part en or, y ab 1,098 milions en valors comercials a 90 dies y ab 512 milions en préstams sobre títuls y metalls preciosos. Total, que la reserva del Banc de França excedeix en uns 116 milions del import total dels bitllets que té en circulació.

En canvi la reserva del Banc d' Espanya no arriba ni al 47 per cent de les obligacions que té contraigudes ab l' expedició dels bitllets.

Sobre 'l Banc de França qualsevol s' hi pot asseure y fins adormir's hi ab tota confiança. Es un banc molt reforçat.

Mes qui probi de fer el mateix sobre 'l Banc d' Espanya, com que ja fà tant temps que coixeja, corra perill de anar-se'n de costelles.

Tots els escàndols que passan a Pamplona, tots les persecucions desencadenades contra 'l lliberal, tot aquell reviscolament de les malas passions carcundas, son deguts al bisbe.

¿Y qu' es el bisbe de Pamplona? Un frare dels que havian passat molt temps a Filipinas. ¿Y qui es el vicari general? Un altre frare de la mateixa procedència.

E n aquest particular no succeix sino lo que ha de succeir lògicament. Els elements que vénen provocar la insurrecció tagala a Filipinas, es molt natural que traballin com uns desesperats per encendre la guerra civil carlista a la Península.

Com si portessin foch d' infern a la mirada, ja se sab: per tot allà ahont fixan la vista, fan saltar el polvorí.

A París han quedat suprimits els drets de consums sobre 'l vi. De aquesta manera 'ls grans centres de població protegeixen a les comarcas agrícoles. Y aquells y aquestes no tenen sino motius de reconeixement envers las corporacions republicanas, que prescindeixen de obtenir un fort ingrés, a canvi d' establir una poderosa corrent de riquesa entre 'ls que produxeixen y 'ls que consumen un article tant de primera necessitat, com es el vi.

Llegeixo en un telegrama de *La Vanguardia*:

«S' ha comentat molt a Madrid el nombrament del duch de Granada pera jefe de la casa de la princesa de Asturias, quan haja contret matrimonio.

»Se diu que això es un excés de bondat per part de la Reyna al perdonar així als seus enemichs, puig el duch de Granada sigüé un carlista actiu que figurava en las filas dels partidaris de D. Carlos.

»L' esposa del duch de Granada sigüé dama de la reina Margarida.

»Es a dir que dits duchs han sigut sempre carlins dels més acerrims y no han reconegut mai a la dinastía reynant.

* * *

Deya un senyor molt campetxano:

—Jo tinch una manera molt senzilla de fer treure la boyna a un carlí. Li faig un bon favor, que l' oblixi a saladar.

—Pero i després del saludo?—li preguntaven.

—Després del saludo, naturalment, se torna a posar la boyna y tan carlí com avans.

El general Roberts s' ha negat resoltament a acceptar l' espasa de honor que 'ls seus paisans tractaven de oferirli.

—¿Ho ha fet perque al Africa del Sud està encare la cosa tan enmaranyada?

Jo crech que no. Mes aviat ho haurá fet per ser poch amich de las espases.

Si en lloc de una espasa de honor, li haguessen ofert una ganiveteta de llescar caps de donas y criatures, ja hauria sigut una cosa molt distinta.

De un eloquent article de *El Liberal*:

«Se queixan aquests días alguns periódicos—y no s' queixan per vici—de l' indiferència ab que 'l pùblic espanyol veu passar las banderas militars. La mentable es la cosa, pero lògica; com tot lo qu' es.

»Qui es que ha de manifestar respecte per la noble ensenya?

»Els rics s' han sustret al seu jurament, mitjançant influències nefandas ó diner contant y sonant. Un saludo de la seva part seria un acte d' hipocrisia.

»En quant als pobres, en general, saben molt poch lo que la bandera va significar en altres temps. En els actuals es un símbol de desigualtat, qu' en días no llunyans va impresionar fonda y dolorosament al poble espanyol... el qual en sa conseqüència, mira... y passa!»

»Molt ben enraonat!... Els governs de la restauració per acabar ab tot, havíen de finir ab el respecte y 'l carinyo qu' en tots els pobles del mon inspira l' ensenya de la patria!

PREMIÀ DE DALTA, 22 janer

Diumenge passat s' efectuà l' enterrament civil del consequent republicà federal Jaume Torras y Fàbregas, home de modestes condicions y molt mes modesta posició, però molt estimat de tothom. Desde jove entrà en el camp republicà; son matrimoni fou purament civil; prengué part en el moviment revolucionari del 67; figurà en los batallons de la República espanyola, y pochs moments ans de finar manifestà sa ferma voluntat de que ab son cadàver no cometés una inconseqüència. Lo partit republicà, ó millor dit, tot el poble accompanyà a sa última morada el que fou en vida un dels mes entusiastas defensors de la llibertat.

SAN SADURNÍ DE NOYA, 15 janer

Tenim aquí un fulano coneugut per *Diputat-cunill*, conservador dissident, caygut del niu de 'n Planas y Casals, el qual se presentà candidat en les últimes eleccions, dient que tenia molts diners y molta... vergonya, a pesar de lo qual no ha reparat en sembrar la discordia entre 'ls amics y en fer promeses als pobles, que no ha cumplert. L' altre dia va comprar a unas noyes tenderas un sagr de 23 tressors de pes, y després de retenerlo més de 24 horas a casa seva 'l feu tornar pretextant que hi faltava mitja tressa; mes no avinentia a tal pretensió las noyes portaren l' assumptu al tribunal, ahont l' obligaren a pagar tot el seu valor.—Ara son molts els que pregunten:—«Pé que 'l deu voler un sagr tan gros?» A lo qual respondé un pagès:—«Deu volerlo per untar la crosta del catell als electors que van donarli 'l vot.»

VILAFRANCA DEL PANADES, 21 de janer.

El nostre Borrego empenyat en fer uns grans funerals pel pobre bisbe Morgades, ha anat consultant als presidents de totas las societats, invitantlos a que hi contribuissin. El president del Centre federal li va respondre que necessitaven els diners per coses més serias y més pràctiques. Pero sempre li queda 'l recurs al nostre Borrego de apelar als fondos comunals, conforme va fer per enviar una comisió al enterro del bisbe, gastant per tal motiu uns 70 duros. Atencen a que 'ls parents del bisbe Morgades, que avants eran pobres y 'desde que aquell porta mitra, no 'ls ve de cent duros més ó menos, son els que per agrairment haurfan de proveir a tot lo que 's refereix al etern descans de la seva ànima, més valdrà que 'ls Borregos, en lloc de recordar dels morts se recordés dels vius. En altre temps, sent Borrego, com ara, li sigué presentada una sollicitud suscrita per 17 obrers que feya nou mesos estaven parats, demanant que l' Ajuntament els donés traball a ff de portar pà a las famílies; donchs el Borrego 'ls respondé que no hi havia fonaments disponibles. Sens duda que per fer funerals per un bisbe ja n' hi hauria hagut y fins de sobras.

GUAJAMETS, 17 de janer.

L' altre dia 'l salvamón va descendellar contra 'ls joves que seguian una antigua costum: celebrar la festa de Ignocents, acompañant la missa a so de guitarres, bandurries y panderos, y fent una capta quals productes invertixen en un tech, el qual s' anuncia a so de campanas. Y es qu' ell en els passats Ignocents, alegant que la festa queya en divendres y no 's podia menjar carn, se negava a que prenguessin part en la missa. Pero s' avingué a tot, quan en lloc dels 6 rals de costum, n' hi ofegiren 40. Mes arribà l' hora de tocar las campanas anunciant el tech, y això no volgué ferho, burlant als joves que 's figuraven que ab els 40 rals hi anava tot comprés. Sens dubte si li haguessen donat més quartos hauria passat per tot. Ha transcorregut casi un mes des de 'ls Ignocents y es tal la rabia que li corra per dins del cos, que avuy encara remuga.

CALAFELL, 20 janer.

Mor la veïna d' aquest poble Dolores Miró y Sicart, sense que hi arribessin a temps els sagraments que la família envia a buscar. Un fill de la difunta fou a arreglar la qüestió del enterro y funerals, fixantse las 4 de la tarda de l' endemà... y a l' hora convinguda los capellans deixaren de presentarse. S' acudí a la rectoria y l' home ne gre era fora: dijeren allà que se'n havia anat a Barcelona. Se demanà al coadjutor que anés a acompañar al cadàver y al sagristà que toqués las campanas, y un y altre respongueren que tenien ordres terminants de no fer res. Se acudí finalment al Arcalde y Jutje municipal perque interposessin la seva autoritat a ff de que sigués enterrat catòlicament el cadàver de la difunta, y tampoc pogué lograrlo. Sols a les 43 horas després d' ocorreguda la defunció s' efectuà 'l sepeli, quan ja 'l cadàver començava a descompondre. Això es una burla sangrenta a una família de sentiments catòlics perque si als que moriren sense tenir temps de rebre 'ls sagraments no se 'ls pot enterrar catòlicament 'com s' explica que per aquells dies mateixos sigués enterrat ab tanta pompa 'ls bisbes.

SANT BOY DE LLLOBREGAT, 16 janer.

De res serveix tenir penjada la placa del Sagrat Cor de Jesús a la fachada de la casa de la vila, el poble 's resisteix a pagar los consums en aquella casa y proba sens resultat de ferho en la propia Administració Econòmica, en qual casa s' enteren els samboyanys, que després de haver pagat sempre religiosament, deu lo poble la friolera sols per consums, de 80,000 pessetes. L' arcalde R. Pi que quasi ho es sempre, (per martingala) y el secretari Elías Calvo, estan donant probas de ser uns consumidores de primera forsa y 'l govern no sab com premiar els seus serveys.

Si vol aquest Ajuntament tapar tots els forats que han fet en aquest poble en Pi y en Calvo ja cal que 'n busqui de Sagrada Cors, que si no 't troba un de ben gros que tapiro per sempre mes aquests dos tipus, dintre poch sembla la nostra administració, una regadora.

LA CONSTITUCIÓ Y L' ESPRIT PÚBLIC

—Hola, Constitució hermosa,

¿hont dimontri t' has ficat?

—¿Que no sabs qu' estich suspesa

una pila de temps há

y, estant així, fins se 'm priva

de sorti y de treure '

Una de les riqueses principals de l'Argentina es el bestiar: no conta menys de 25 milions de caps de bestiar boví y de 5 á 6 milions de bestiar caballar, que s' desenvolupa ab pasmosa facilitat.—Durant els anys 98 y 99 l' exportació de llana á Europa alcansà un terme mitj de 200,000 toneladas. S' exportaren ademés mitj milió de moltons y 350,000 bous vius y 2 milions y mitj de moltons congelats, á pesar de lo qual anà en augment la riquesa pecuaria.

També la producció agrícola vā adquirint allí un desenvolupament considerable. L' any 1900 s' exportaren 2 milions de toneladas de blat, 1,700,000 de blat de moro, prop de 300,000 de llinosa y una gran cantitat de farina y farratge. Les indústries sucàrera y vinícola tenen cada dia major importància: la producció de la primera excedeix ja fa molts anys al consum del país.

Les línies ferroviàries que á l' any 60 no passaven de 60 kilòmetres, ne tenien 2,313 en 1880 y arribaven á 14,799 el primer de janer de 1898.

La República està dividida en 14 províncies ó estats federals que son: Buenos Ayres, el més extens y important; Santa Fé, Entre-Ríos, Corrientes, Córdoba, Tucumán, Mendoza, San Luis, Rioja, San Juan, Catamarca, Santiago del Estero, Salta y Jujuy. Comprén ademés deu extensos territoris nacionals, no autònoms encara, per no haver alcansat á reunir una població de 60 mil ànimes, qu' es la necessària per que un territori alcansi la categoria d' Estat.

La capital es la gran ciutat de Buenos Ayres, en la ribera del Riu de la Plata. Te una població de prop de 900 mil habitants y un magnífic port y en ella resideixen les autoritats á qual efecte en 1880 se la declarà federalizada, es á dir no formant part de cap dels 14 estats.

El règim polític de la nació es el republicà federal calcat en el dels Estats Units.

Cada Estat té la seva constitució propia, concordant sempre amb la nacional, y elegix els seus governadors, el seu poder legislatiu, compost de Cambra de Senadors y Cambra de Diputats, els seus Tribunals de Justicia y les seus municipis, ab entera independència del poder central. Cada Estat cobra els impostos territorial, industrial, de paper sellat, etc., etc. y sosté la instrucció primària.

El govern federal, de acort ab la Constitució de la República, reformada en 1860, funciona per medi dels tres poders legislatiu, executiu y judicial.

El legislatiu se compón de dos Càmaras, la de Senadors y la de Diputats. La primera vé á ser l' encarnació y representació dels Estats, per quant cada un d' ells envia dos Senadors elegits per la respectiva legislatura ó Congrés provincial. La de Diputats es la representació del poble, sent elegida directament á rahó de un diputat per cada 20,000 habitants. Els càrrecs de diputat y senador son remunerats.

El poder executiu l' exerceix un President elegit per sis anys, y está dividit en vuit ministeris que tenen al seu càrrec les forces de mar y terra, las aduanas, la representació exterior, el deute de la Nació, la inmigració, el correu y el telégrafo, la justícia y la instrucció pública: aquestes dos últimas únicament en la capital y territoris nacionals.

Son de aplicació obligatòria en tota la República, inclús pels tribunals de les províncies, els Còdix Civil, de Comers, Penal y de Minería.

El poder judicial de la Nació està desempenyat per un jutge de caràcter purament federal resident en la capital de la República. Sa principal missió es la d' entendre en els assumptos en que son part els estrangers ó en que litigan ciutadans de diferents províncies. La Cort coneix de les apelacions, y ade més, en primera instància, dels judicis que promouen els particulars contra ls Estats, y dels que aquests sostenen entre ells, així com de les demandas contra l' Gobern nacional.

L' exèrcit se compón de 8,000 homes enganxats, sent ademés soldat com guardia nacional tot argentí major de 18 anys. En contrast ab la xifra exigua de la forsa armada ab caràcter permanent, conta la República ab mes de 4,000 escolars, dirigidas en general per excellents mestres y instalades moltes d' elles com las de Buenos Ayres, La Plata, Rosario y altres ciutats, en magnífics edificis, construïts ab arreglo als últims adelants de la pedagogia y de la higiene.

Una nació que per cada dos soldats sosté un mestre està destinada á anar molt endavant.

En suma, senyors—digne! l' conferenciant al terminar—la República argentina es un país encara naixent, però ric y en vías de una gran prosperitat; que ha sapigut donar-se sabias institucions y restringir ab elles; perque allí, abont no hi ha que lluitar ni ab preocupacions arreladas, ni ab tradicions sombrías, tot adelantó es possible y es fàcil tota reforma. Jo faig vot, senyors, perque l' sol de Maig, el sol del escut argentí no arribi mayá a ennuvolar-se pera bé de aquell poble generós y pera gloria nostra: pera honor de la gran família espanyola.

Y nosaltres els fém perque no s' interrompin may las corrents d' estimació que s' han estableix entre ls dos pobles, posades de manifest, quan la visita del General Sarmiento, y accentuadas avuy, ab la presencia entre nosaltres del digne arcalde de Buenos Ayres.

Pero creyem que aquestes corrents serían mes segurs y estables, si la vella Espanya procurés rejuvenir-se al amparo de les lliures institucions que han adoptat les seves filles del continent americà, y en las quals han trobat, després de tantas lluytas y perturbacions, els beneficis immensos de la pau, el progrés y la prosperitat.

P. DEL O.

¡GOD SAVE THE QUEEN!

Contra tota rahó y lleu
assaltan la casa agena
els soldats que van á sou
de la reyna d' Inglaterra.
Van sedents d' or y de sang
y areu per 'hont passan deixan

AB MOTIU DE LA MORT DE LA REYNA VICTORIA

CHAMBERLAIN Á ROBERTS:—L' única Victoria que 'ns quedava, també l' hem perduda.

d' incendi, sang y enderrochs una repugnant estela.

Y al passejarse triomfants per las africanas terras llençan ubriachs el crit:
Deu salvi á la Reyna!

**

En defensa de sus llars vetllant per sa independència contra l' anglès invasor llyuya el boer ab bravesa.

Ab pols seguir y ull certer corrent per avencuts y serrats sega vidas d' enemic cantant l' himne de sa terra.

Entre els que cauen hi ha un net de la Reyna d' Inglaterra que morint entona el cant:
Deu salvi á la Reyna!

**

La farum de tanta sang á la vella Reyna ofega; la mort del fill de son fill fa entrà en son cor fresteguesa; un vol d' espectres sagnants en sos somnis li apareixen y malalta cau al llit la gran Reyna d' Inglaterra.

La sombra de la Stuard á la Torre va apareixer y el poble consternat diu:
Deu salvi á la Reyna!

**

Ja es ert munt de carn el cos de la reyna d' Inglaterra, una família de Reys plora llàgrimes de pena.

Y com si á un temps á tohom els remords la conciència, de capelles y palus, de sinagogas y iglésias,

de las plazas y carrers y de las llars mes modestas puja al cel un immens clam:

Deu salvi á la Reyna!

DELFI ROSELLA

CONFLICTE COREOGRÀFICH

o volía saberne d' altre!...

Sempre m' havia figurat que això d' agarbonar-se 'ls homes per si aquesta ba ballat ab tu ó á n' aquella li toca ballar ab mí, únicament succeeix entre 'ls concurrents al «Jardí Asiàtic» ó al «Salón Oriental».

Ara m' entero de que entre fusiónistas y conservadors hi ha actualment una sarracina del botavant, sobre si certas elevades persones van ballar ab en Pau y en Pere, en lloc de ballar ab en Berenguer...

Y que diu que la disputa es seria y que no seria raro que acabés malament!

Perque 'ls nostres patriotas son aixís. Ells ho toleran tot sense protesta.

Que l' ministre d' Hisenda 'ns baldi á contribucions.

Que l' govern fassi servir els fulls de la Constitució de paper higiènic.

Que l' clero se 'ns pugi á las barbas.

Que la mosca se 'ns pugi al nas...

Y pero permetre que la senyora A balli ab el senyor B y la senyora C ab el senyor D, sent aixís que 'ls balladors indicats eran el senyor F y el senyor Q?

¡Això may! Primer la mort, la guerra civil, la desaparició de la península ibèrica.

Jo, com ja poden suposar, no hi era, y si m' he enterat de tot això es per *dicho m' han dicho*; pero tinc entès que 'ls balladors conservadors foren els que se'n dugueren la palma, y que mentres ab tan *plausivo motivo* la colla de 'n Silvela no hi veu de cap ull, el grup de 'n Sagasta treu foch pels cai-xals, se dona als dimonis y diu una pila d' atrocitats.

—¿Per qué se 'ns ha d' arreconar d' aquest modo? —semebla que exclaman els fusionistes, davant de la preterició de que asseguran haver sigut objecte: —La pasta conservadora ¿es diferenta de la nostra? Y si es igual,

¡Qué privilegio tuvieron

que nosaltres tan dinàstichs y tan bons balladors com ells, no hagüem de tenir?

—Nosaltres som mes guapos—responen el silvestristas, ab el deliberat propòsit de ferlos cremar.

—¡Es fals!—replican els de 'n Sagasta.

Y en aquest punt tenen rahó, perque de caras tan distingides com la de 'n Moret, la del Abarzuza y la del Amós Salvador no se'n veuen gayres de l' un cap de dia al altre.

—Nosaltres tenim els frachs mes nous y las sabates mes lluhentas—tornan á dir els conservadors.

—¡Mentala!—fan els altres, exaltantse per graus:—El president del comitè liberal de Madrid es el dueño d' un gran basar de roba feta, y sempre 'ns diu qu' en cas apurat possot tot l' estableix a la nostra disposició.

—Nosaltres ens movem ab mes salero y sabém mes de fer la cadena y l' *balance*.

—¡Es una impostura!—contestan els sagastins:—Casi tots nosaltres hem sigut joves y calavera, y conservem de la edat florida l' agilitat, la gracia y les actituds académicas.

Y mentres la prempsa dels dos bandos sosté sobre aquest punt encarnissada polémica, els prohoms del partit fusionista's reuneixen casi diariament per veure que s' ha de fer.

—La sintesis del seu descontent es aquesta:

—Que 'ls conservadors cobrin, *santo y bueno*; pero ja mes de cobrar, ballar? Y á mes de ballar, burlar-se de nosaltres calificantos de cursis, de letjos y poch garbos? Això no hi ha qui lo aguantí.

El fusionisme—continúan dihen—va perdre les colònies, l' esquadra y varias coses mes, pero l' amor propi no l' ha perdut may, el conserva integro, y sabrà mantenirlo incòlume, costi lo que costi y pesi á qui pesi.

Férms en aquest empeny, en Montero Ríos y en Capdepón han sigut nombrats ponents, y á horas d' ara diu qu' estan buscant una fórmula que resolguen delicat conflicte.

—¿Ho conseguirán?

Els liberals no inventarán la pólvora, segurament, pero trassa y habilitats pera sortir ayrosos d' aquesta situació no ha de faltarlos.

Per de prompte s' assegura qu' en lloc de demanar, com intentavan, el restabliment de las garantías constitucionals, exigiran del govern la inclusió

dels rigodons en el programa de la primera enseñanza.

També s' creu que l' actual lema de la seva bandera, *Libertat y patria*, d' aquí endavant serà sustituit ab el de *Som al ball y hem de ballar*.

Y si aquestas midas no fan en certs llocs l' efecte qu' ells se proposan, apelarán al retrahiment, treurán el morrió de miliciano, que hi ha molts fusinistes qu' encare l' guardan, y's passejarán descaradament per la Puerta del Sol y pel carrer d' Alcalá xiulant l' himne de Riego y cometent excessos de totes classes.

Lo que hi ha que 'ls conservadors, que 'ls coneixen de sobra, s' riuen d' ells y dels seus preparatius, y al veure la cómica indignació de 'n Sagasta, diuen, posantse bé la gardenia:

—¿Qué es esto?

—Un tupé que 's crema.

—Puede el baile continuar.

FANTASTICH.

DE DESAGRAHITS L' INVERN N' ES PLÉ

El dia en que venia de Madrid cap á Vilanova el cadaire de D. Víctor Balaguer, el *Brusi* publicava un article firmat per en Teodoro Baró, y titolat: R. I. P.

Com que tothom notava que l' avi *Brusi* era l' idiari que ab mes laconisme s' havia ocupat de la mort d' aquell patrici fundador del Museo Biblioteca de Vilanova, al llegir aquell títol creyam que 'l secular periòdic s' anava á vindicar de la fredor ab que havia acullit la trista nova d' haver deixat d' existir aquell lloretat escriptor, tipo de caballerossitat, que un dia tant va emprenyérsse perquè s' alsé la suspensió que s' havia decretat per el *Diario de Barcelona*.

Ens enterarem del article y tingürem un desengany. Se referia á la mort del bisbe Doctor Morgades. Pero l' escrit del senyor Baró, no comensa malament; comensa aixís:

«Hasta hace poco hubo unanimidad en el respeto á los muertos, porque si ante ellos los mismos salvajes están subyugados por algo que es innato en el hombre, ¿cómo no habrían de estar los pueblos civilizados, puesto que la civilización consiste en el predominio de las ideas morales que acallan las pasiones y se imponen á las bajezas de la materia? Al pasar un cadáver no preguntamos qué fué en vida, ni cómo se llamó, ni cuál fué su posición social, ni lo que hizo; lo que fué desaparece ante lo que es, y la mano sube á la cabeza para dejarla descubierta ante los restos mortales de un sé que ha dejado de pertenecer al mundo de los vivos y darle el último adiós; costumbre hermosa que hace al muerto superior á los vivos, pues todos se inclinan ante él sin distinción de clases ni categorías.»

Molt ben dit, senyor Baró! Y ara, referintnos á la mort de 'n Balaguer, aném á fer aplicació d' aquests principis.

Si al passar el cadáver d' un desconegut, sense preguntar qué sigué en vida 'ns descubrim, ¿qué tenim de fer devant del cadáver d' aquell que, per exemple, hagüés fundat un periòdic del que 'ns hagüés vingut á cedir la direcció? O bé 'davant del cadáver d' aquell que, per exemple, 'ns hagüés fet concedir una de les Direccions Generals del Estat?

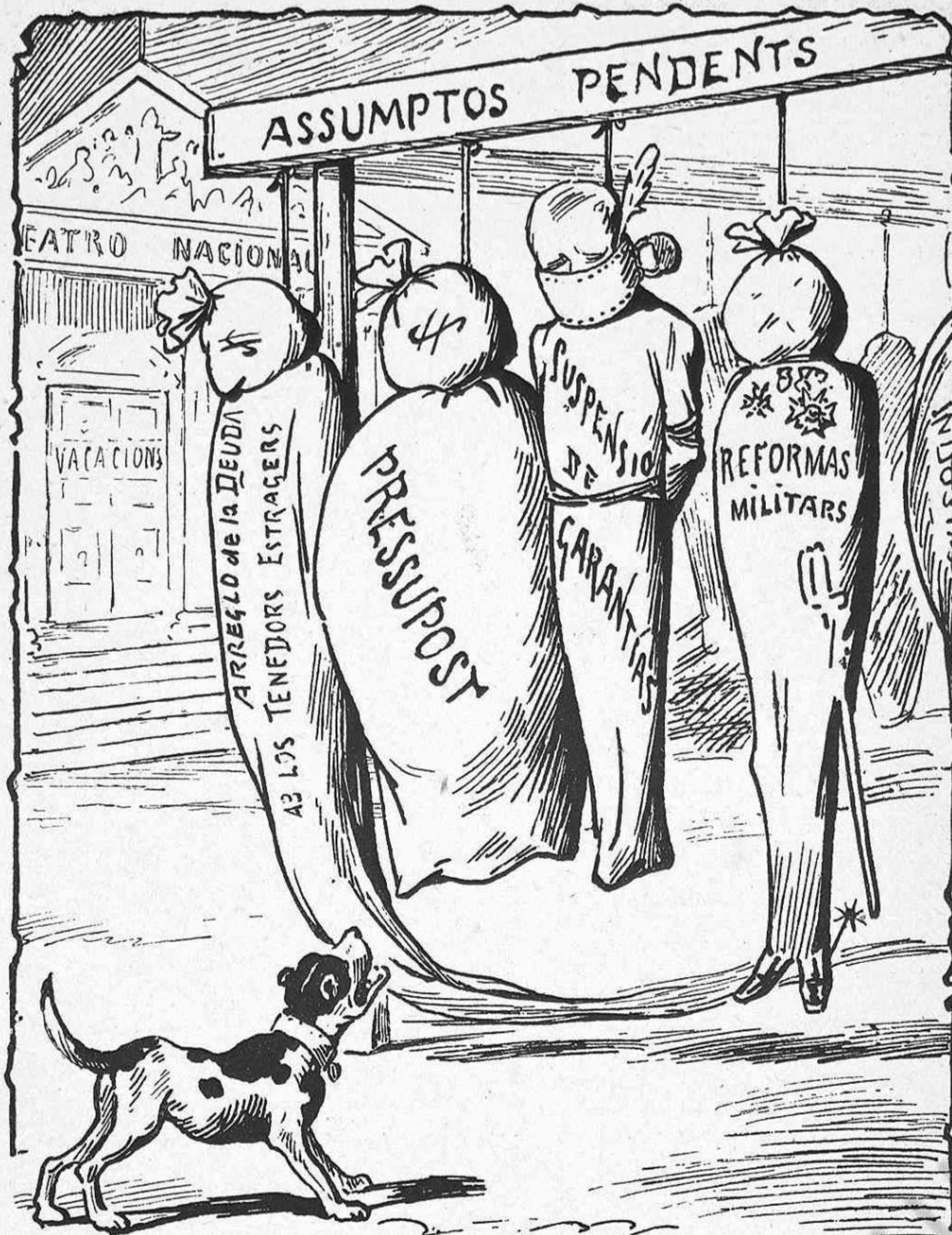
¿Qué tindríam que dir contra aquests ingratis que miran glacialment la mort del seu benafactor y ni van á son enterrero pera rendirli l' últim tribut? ¿á donarli l' últim adieu?

¡Magnífich, senyor Baró! Apreti ferm contra aquests irrespetuosos y desgraciats.

Vosté està en lo cert quan diu: *porque se puede dar el caso de que haya quien esté civilizado y no esté educado*.

Si, senyor, sí; aixís m' agrada; està tant en lo cert que jo 'l hi diré m'és clà y català; fins se dona 'l cas de qui està tan poc educat, que sembla que no estigué civilitzat.

Las ocupacions del govern, ó lo primer es lo primer

Van tancar les Corts, deixant molts assumptos pendents.

Y es que tenim les bodas de la princesa al damunt y se 'ls feya tart, per preparar adoros... ¡Pobres criatures!

A tornem a tenir à n' en *Memento* á Barcelona. Y fins se diu qu' arà farán de la policia. ¡Alsa amigó!... ¡Qui li empetarà la base quan sigui polisson!

Perque pot donar-se l' cas de que l' jutje decreti auto de presó contra ell, per allò que va fer à n' en Pey y Ordeix, y ell com à polisson s' encarregui d' agafarse á si mateix.

Y naturalment, llavors dirà:—No sé hont dimoni s' ha amagat aquest *Memento*, que per mes que l' busco no l' trobo en lloch.

—Ha mort. ¡Pobre senyor! Era cego y no podía veure les glòries pantorrillescas del seu germà.

Aixís parlava aquest dia un conservador de l' olla. Y un altre qu' en treya totes las influències que li donava la gana, pels medis qu' ell se sabia, va respondre:

—Cert qu' à causa de ser cego no les podia veure; pero las palpava.

L' *Ull clinich*, periòdic dels alumnes del quint any de Medicina, consigna que l' Prior de l' Hospital de la Santa Creu s' oposa á que s' reconegui á cap malalta de la Clínica de Obstetricia, fora de les horas de visita, perjudicant en gran manera les tasques de l' ensenyansa.

Y afegeix: «L' actitut prioral es secundada ab iguals brios per les *bondadosas y caritativas hermanas*, una de les quals va arribar á dir poch mes ó menos, referintse als alumnes de Clínica de Obstetricia:

—Si volen palpar, que palpin els ventres de les seves marees.»

¡Olé per l' *hermana* que de una manera tan *palpable* demostra l' seu amor á la caritat y á la ciència!

Ara es quan comença á agradarme. Els fusionistes que han sacrificat les seves tradicions liberals á les conveniències de la monarquia, estan molt cremats, perque en les festas reals no l' deixan ballar ab cap princesa.

Fàcil serà, que ara que s' veuen desairats girin els ulls al poble.

Pero l' poble, á qui han enganyat tantas vegadas, els cridarà:—*Que baile!*

Els vestits de la novia, segons en Coll y Ratafutis, corresponsal de *La Garsa* á Paris que com sab tothom es un verdader manyefla qu' en tot se fica.

«Creich—diu—que podrà parlar del casament de la Princesa de Asturias, ja qu' es aquí ahont se li fan els vestits. En Pagnis y en Worth son els que traballan perque tot estigui llest el dia 31 de janer, segons l' ordre que se l' hi v' donar ahir.»

Las modistas espanyolas podrán dir:—Ditzosas

las francesas, que sempre tenen mes feyna que no saltrás!

Y ara un altra cosa que no son vestits. Es el mateix Coll y Ratafutis, qui la revela:

«La reyna Isabel ha refusat anar á Madrid, puig sembla que no ve molt bé en el casament. Tampoch hi anirà D. Francisco, pero aquest es perque està molt malalt y casi no 's pot tenir.»

¡Pobre senyor!... ¿Vol dir que no podria tenirse ni donantl' bras la seva digna senyora?

Y ara per acabar, la revelació final. Inútil afegir qu' es també de 'n Coll y Ratafutis:

«Sembla que l' nuvis no vindrà á París, y no hi vindrà per no tenir que fer visita al President de la República, ja que no tenen ganas de fer el *rendezvous* á una institució que no es del gust del nuvi, ni de la novia.»

En això trobo que fan bé. Y casi millor que á París fora que anessin á Venecia, qu' es molt més poètic per uns casats de fresch.

Els venedors de periòdics, dilluns al vespre:

—*La Publicidad*, con la muerte de la reyna Victoria!

La notícia era equivocada, y com la reyna de Inglaterra l' endemà encare vivia, els mateixos xicots criden:

—*La Publicidad*, con la resurrecció de la reyna Victoria!

¡Son així els venedors de periòdics!

Els frares, ab la deria de que no l' expolsins de França, arriban fins al extrem de invocar la *Declaració dels drets del home*, obra de la Revolució.

Ja veuen si quan els convé saben tornar-se revolucionaris.

Pero viuen en un error. La *declaració dels drets del home*—el mateix títol ho diu ben clar—vá ferse per l' home.

Y ells no són homes: son frares.

Vamos que à n' en Polavieja, desde que ha vist al Papa, li ha passat l' enfad. Y ara diuhen que s' disposta á tornar; pero no de bóbilis-bóbilis, sino ab la condició precisa de que han de ferlo gran d' Espanya.

¡Si home, si, tan gran com vulgui!

¿No ha sigut sempre un polítich de pega? Donchs sent de pega, res mes fàcil qu' estirarlo!

¿Per qu' l' nens y l' concejals gosan tant veyste visitas?
Perque sempre donan lloch á moure un xich de barrila.

Vam di al clero si podrà

fornos alguna rebaixa,
y l' clero 'ns va contestar...
que ara li estan fent el mànech.

Alló de les vintiquatre
semebla que s' ha abandonat.
Res. *¡Sic transit mapa mundi!*
com solen di l' capellans.

¿Me preguntas cóm estém de reformas militars?
Pregúntalo à n' en Linares,
que crech que tampoch ho sab.

L. WAT.

À l' INSERTAT EN L' PENÚLTIM NÚMERO

1.º XARADA.—*Ca-vi-te*.

2.º TRENCÀ-CLOSCAS.—*Sebas al cap—Roig*.

3.º CONVERSA.—*Blay*.

Han endevinat totes ó part de las solucions del número passat els caballers: S. H. A., Urganda la Sabonera (Badalona), J. Ferran (a) Confesa criadas, Clechs, Maga de la Quica, Noy de les mostres, Baltasanet de Junqueras y Un N. Morat pobre.

XARADA

Quatre morts hi ha avuy al poble
á causa de la total,
y dos tres s' ho vulguí creure,
vingui, y 'ls veura enterrar.

Per això prima-tercera
tres sapiguént qu' adoptar,
si prench las de Villadiego,
ó si aprench de dejunar.

PARET DEL CAFÉ

Caballers: Un mitraille, E. Campistol, E. Anoslos, Joan Bosch y Romaguera, Un escribant retirat, Un mataperench (fassil ab tinta) y Climent Moret y Font: Que, al ff, 'ls inglesos perderan la Victoria ja feya temps qu' ho prevéyan; pero això no quitäba que vostés enviessin treballats una mica mes acceptables.

Caballers: Un frare enfadat (Masnou), Un millonari pobret, Quatre xiflats d' Alguaire, Los guerrers mercantiles, Juanito, Franciscuet Serra, V. Tatjé, Sisket D. Paila, Un gomó encarcarat, Mossen Fluchs y Un N. morat pobret: Com que segóns de quin pà no 'n fem may rosegons, per això es que procurarem treure tota la migra possible de la que 'ns remeten.

Caballer: Joseph Batista: Per favor, no 'n fassí encare de versos á la Primavera. Ab els seus cants es capàs de ferla retrassar; tingui compassió dels admetillers!—Casimir B. de Cutó: Cada dia ho fa pitjar.—E. Zola y B.: L' epígrama es molt lleugà y els cantars casti també... Ah! y allò de amorisar ton cor ens té bastant preoccupats.—J. P. y E.: Las qualitats de lo qu' avuy se'n diu epígrama son l' agudeza y la concisió. Donchs lo que 'ns ha envidiat no es un epígrama: es un antiftesis... ¿no sé si 'ns comprén?—Un de Blanes: El seu *logogràfic* està equivocat. Gracia no es cap nació. Gracia es un poble agregat (y no de boigs). Ho sabém per un espardanyer indígena. Sens dubte ho ha confós ab Grecia, ni á Gracia, ni á Gracia... Ah!—T. Viñals: I'Punyal, punyal, y repunyal, y qu' es dolent això, vattia l' ou!—W. Obue (Sitges): No sabém que admirar més, si la bona intenció ó la mala lletra.—F. C.: Aquest Coll y Pujol que 'ns ha enviat sembla talment un cinch.—A. Carrasco Gayan: Els amors dintre l' asatíuan quan no son tractats per un Heine, no serveixen més que per espantar criatures. Ademés seria fer propaganda pe'n Samaranch y no s' ho mereix.—E. J. P.: Las dugas ens agradan y anirán. Procuri, per xó, no decantarse al realisme descarnat que ja sab que no es gènero de casa.—Pau Pipas (Reus): Per un punt no va.—Rosendo: Al llegir la seva poesia 'ns ha agafat una *comatosa* que á Londres s' haurien pensat qu' entravam en el perfido agònic, y la píssara de Las Notícies ja 'ns donarà per enterrats.—A. C. y J.: Diu un dels seus versos: *La terra flaire ioh admattler inspira...* Y 'ls lectors no sabrán si s' refereixi al arbre que fa admetills ó a una mitja presa de xocolata. Això sobre que tot plegat es excessivament fluitx.—Narcís del Toro: Voste ab el temps no arribarà per ser més que una *grafomana* mitjança de la talla de l' Osso-rio... y es llàstima (dich) y Gallardo.—S. B.: Ens ereyam que 'ls solters tenian més intuició. Allò que li déyan volta significar que no anava prou bé. Lo d' avuy està molt millor, per més qu' aquell *epílech* ho desbarata bon xich.—A. C. R.: El sonet resulta més defectuós de lo qu' á primera vista semblava. D' allò de l' *âma morta* y de la *mortalà dels ingenis* no n' hem pogut treure res en clar. Y 'ns dispensarà que no li donguem opinió respecte als 108 versos restants perque no hem tingut temps de llegir-los.—Ll. Parcerisas: No, home, la *Victory Queen* (que vol dir la reyna Victoria) encare no s' havia mort mai. Vosté la *traboca* ab en Garcia Victory... Veu? Ja ho té explicat.—J. R. (Mataró): Parlar á últims de mes de un fet correugir el dia 9, acusaria ben escassa activitat.—A. G. (Vilassar): Certs fets, encare que sigan certos, si no 's proban poden donar lloch á procediments judiciais y disgustos.

Imprenta de LA CAMPANA Y LA ESCUELLETA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª